

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . . 6 ft — ar.
Fél évre . . . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetések díja:

szentimentekenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árképezetében részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyitól tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szellemi részét illető
közlemények, mint az előfi-
zetések és hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

A Dreyfus-ügy vége.

(P. C.) A visszavonásban és szenzációs fordulatokban oly gazdag Dreyfus-ügy, miután már nagyon is sokáig tartott, vége felé közeleg. A per tárgyalása a második hadi törvényszék előtt megkezdődött és ha általános is a meggyőződés, hogy a felmentésnek be kell következnie, miután a semmitoszek egyesített tanácsai megállapították, hogy a bordereau, mely egyetlen alapja volt az első hadi törvényszék ítéletének, nem Dreyfustól ered s miután ezen felül Eszterházy írásbeli nyilatkozata a bíróság előtt fekszik, mely nyilatkozatban Eszterházy elismeri a szerzőséget, mégis az egész művelt világ figyelmé Rennes felé van ma irányozva, hol a hatalmas, világtörténelmi dráma utolsó felvonása folyik. Általános a fejtetés, hogy még egy meglepetés előtt alpunk s azt hiszik, hogy az leghamarabb Mercier tabornok volt hadügyminisztertől fog jönni. A francia revizionista lapok közölték néhány nap előtt, hogy Mercier, aki kijelentette, hogy „most már mindent megmond”, azzal az állítással lép elő, hogy gróf Münster nemet nagykövet közölte vele, hogy Dreyfus áruló, de gróf Münster ezt előreláthatólag tagadni fogja. Ez a „leleplezés” oly otromba lenne, hogy el sem tudjuk hinni, hogy Mercier tabornok nevétségessé tegye vele magát. Mi értelme lenne annak, hogy valamely idegen hatalom képviselője, mely hatalommal nem tartanak fenn benső viszonyt, kiszolgált egy eszközt, mely nemcsak jó szolgálatokat tett, hanem még tovább is tehetne? És ha már előfordul ily hihetetlen eset, első sorban bizonynyal a köztársaság elnöke az, vagy a külügyminiszter, kiél az ily feladással jelentkezni kellett volna. De ettől eltekintve, hol létezik e világban olyan hadügyminiszter, ki ily leleplezést azonnal nem ad a minisztertanács tudtára? Mercier azonban nem tette ezt és most már fel sem teheti, hogy majd most öt év múltán el fogna neki hinni ily dajkamesét. De lehetséges, hogy Mercier tabornokban megmozdul a katona lelkiismerete és tényleg „mindent elmond”; hogy feltárja az egész szédelést, mely fölé katonák eddig a bajtársi hallgatás köpenyét borították és hogy aztán elkövetkezik a nagy purifikáció. Hisz már ugy is nyit titok, hogy a titkos rendelkezési alap sok milliója illetéktelen zsebekbe folyt és hogy ez a körülmény teremtette a Dreyfus-ügyet. Ha erre vonatkozó leleplezéseket tesz Mercier, akkor nemcsak a szenzáció si-

keréről lehet biztos, hanem mérhetetlen nagy szolgálatot is tesz hazájának és különösen a hadseregnek, melynek kötelekebe tartozik, mert akkor feltárják a kelevényt, mely a hadsereg testén ragódik el és fognak távolítani minden gonosz nedvet. Az operáció igen fájdalmas lenne ugyan, de gyógyuláshoz vezetne és jobb lenne az országnak, mint a tussolás minden művészete és kigyótekerés együttvéve, melyekkel a „prestige“-t akarták megóvni.

Némely politikai körökben arról beszélnek, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a belügyminiszteri tárczát már legközelebb letenni s e tárcza betöltése végett ő Felsőének javaslatokat tenni szándékozik. Mint a „P. Corr.” értesül, egyelőre nem lehet arról komolyan beszélni, mert a politikai szünet alatt egyáltalán semmiféle fontos személyváltozás nincs kilátásba véve, ha csak valamely kénytelenség esete be nem következik.

Ompoly-Preszáka.

A szabadságharc és az ahhoz fűződő szomorú események könyvében egy külön lap illeti meg e nevet. Az a történet, amely itt lezajlott, hijjával volt fényes hadi tényeknek, amelyek „átragyognak időt és enyészeten”; a mérközés serpenyőjében sulyával alig nyomott annyit is, hogy ennek nyelvét jobbra vagy balra csak valamennyire és pillanatra is megbillentse; borzalmasága nyomán sem járt sem az életben való, sem drámai igazságszolgáltatás; hiányzott belőle még csak egy engesztelő mozzanat is és legfennebb csak szörnyűséges megjegyezni valóival élt tovább az emlékezetben.

Valóban amint a kies bányavárost a fellázított és fekevesztett néptömegek minden irányból előzönlük, amint feltűnedeznek a támadásra felhívó vészjelek, kopognak a lármafák és felzognak a félrevert harangok, amint az egész várost elborító tüzlángok egy menekülő cspattá kergetik össze az oltalom nélküli, mindennemű és koru alig 800 lélek magyar és német békes lakosságát, amint a menekülőkől az utolsó védelmi eszközök is a szomorú utolsó úton kicsikartanak és a testben és lélekben megtört, teljesen védtelen csapat egy rémes éj borzalmai után előbb a gondviselésben való hitét, azután életét veszti el: mindez

olyan kép, egy félszázad letűnte után is olyan szivszorítóan hangzó történet, amelynek párja talán csak az indiai hódítások legszomorúbb fejezeteiben található.

És ebbe a végtelenül gyászos egy történetbe egy feunkölt elme ötven év után beleszővi az engesztelő mozzanatot! Ehhez az idegrázó hangzavarhoz megadja a finalet egy nemesen dobogó sziv verése.

Lukács Béla volt kereskedelemügyi m. királyi miniszternek, ő Felsőége valóságos belső titkos tanácsának gyászos véget ért atyja, anyja és öt testvére szintén ott porladoznak a preszáka hantok alatt. És ő, aki a rettenetes vérfürdőből mint kised gyermek, családjából egyetlen életben maradt tag csak csoda számban menekült meg; akitől a keserű emlékek és fájó elgondolások nyomán érthető volna, hogyha az egész vidéket — melyért utóbb annyit tett — megszíról elkerülné: egy külső kiállításában is nagyméretű, de jelképeiben, felirataiban és eszmei tartalmában megkapó, sokat mondó emlékművet állíttatott a gyászhelyen, amely amig egyfelől a kegyelet adóját oly szépen rója le, másfelől kihatásaiban remélhetőleg áldásos lesz a jövőben.

Maga az emlékmű, egy erős alapzatról két lángvető kandelaber között tíz méter magasságra előtörő hatalmas oszlop, ott emelkedik a preszáka szorosban, ahol szűk völgy jobboldalán most már a vasút, a baloldalon pedig a kiépített államút szól a megváltozott időkről. Az oszlop tetején is ott ég a tripestől hordott áldozó urnában a kegyelet örökös lángja, míg a szépen tagozott törzsök felső részén a díszes faragású homokóra, egy kereszt és a három betűből álló jelentős szó: PAX mondja el az érzületet, a felfogást és az ohajt, amelyek között állíttatója az emlékművet létre hozta. Az oszlop közelében van a nagyobbik sir, az országút mentén a felső árok mellett a második sir, mindkettő ujonnan megállapítva és felhantolva, és mindkét siron egy-egy külön kereszt is hirdeti Gyulafehérvár közönsége kegyeletét. A nagy sir telke felső sarkában némelyek még egy harmadik sírról is tudnak, amelyen Salánky zalatnai ref. pap elestét örökíti meg egy emlékkő.

Az emlékoszlop a zalatnai kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskola jeles képességű szaktanára Knopp Venczel tervezetei szerint készíttetett el a nevezett iskolában a Zalatra feletti Breaza hegy kiváló minőségű homokkövéből.

TÁRCZA.

Vigyázz, ha jön a . . . bicikli!

avagy

kerüld az asszonyt!

A „Szép bojtárnéhoz” címzett korcsma, odaát a hegyek között, nevezetes arról, hogy valahány bicziklista járja a budai országutat, előbb-utóbb mind beletéved oda, hogy szükség esetén bebizonyíthassa az — „alibi”-jét. Hát ebben nincs is valami különös dolog, amint hogy az se fog senkit meglepni, ha elmondom, hogy eme korcsma egyetlen szál pinczérjének holnap lesz a nevenapja. A bökkénő azonban csak most következik. Ez a fiatal ember t. i. maga is szenvedélyes kerékpározó és mint ilyen saját géppel bir, amit barátjáról, a szomszéd borbélylegényről csak részben lehet elmondani, amennyiben ez is szeret ugyan bicziklizni, de gépje nincs. Már pedig a névnapot meg kell ülni, ha — bicziklin is.

A gondörhaju britväs hát egy nagyszerű tervet eszelt ki és azt rögtön elő is adta a maga részleteiben az ünnepeledőnek.

— Majd én elbujok itt a ház mögött, az érkező gépek közül kiválasztok magamnak egyet és elillanok vele. Neked nem kell a dologról tudnod. Hiszen nem akarom ugyse ellopni! Holnapután reggel a gép megint itt lesz a helyén. Még utóbb mint „becsületes megtaláló”, jutalomban is részesülsz és azonkívül mulattunk is!

Tóni pinczér tehát elgondolkozva áll az ablakban és lesi az érkező vendégeket. Van ugyan már valaki a helyiségben, de hát evvel aligha lesz jó kikezdeni, mert amikor leszállt a gépről, keményen odakiáltott neki: „Aztán jól vigyázzon ám arra a jószágra, mert felel róla!”

Tóni ennél fogva nyomban kiszaladt a lesben álló pajtáshoz és figyelmeztette a veszedelemre.

No de most! Kettén jönnek. Egy ur, meg egy hölgy. Nyilván nem is tartoznak egymáshoz. Az ur messze elől jár; a hölgy is leszáll és maga vezeti be a gépet az udvarra.

Tóni a belépő ur elé rohan. „Ez a mi emberünk”, gondolja magában, látva azt, hogy a vendég a kerékpárt hanyagul odatámasztja a falhoz.

— Hallja pinczér, — szól az érkező lihegve — okvetlen meg kell ismerkednem azzal a hölgygyel, aki nyomon követ. Maga segítségemre lesz! Ha ő nagysága le akar ülni, mondja, hogy minden hely le van foglalva; ha valami enniválót kér, mondja, hogy éppen most rendeltek meg az utolsó adagot, az ujságokat is rakja mind ide elé! A borralvaló az én dolgom, hanem . . .

Ó belép és a férfi gyorsan leül egy asztalhoz. Javakorbeli ember, ugy ötven, egy kicsit potrohos, egy kicsit asthmaticus, de egészben véve még mindig veszélyes — legalább ő azt tartja. A hölgy igazán bájos: sötét haj, beszédes nagy szemek, kedves, gömbölyded arcocská, simulékony termet és az a dress! . . . Szóval enniválót!

Tóni, serviettjét lobogtatva, szolgálatkészen elébe rugtat. Ó nagysága le akar ülni.

— Bocsánat, ez a hely el van foglalva.

— Nem veszem észre — szól az amazon nyugodtan és letelepszik.

— Aztán nagy itt a légvonat. — A hölgy megjegyzi, hogy az nem bántja és hogy nem is marad sokáig.

— Mit adhat hamarjában? — kérdi. — Talán kaphatok beefstaket?

— Sajaúalom, éppen most rendelték meg az utolsó adagot!

— Hát egy szeletet!

— Pardon, éppen most rendelték meg a legutolsó.

— De rostélyost csak kaphatok?

— Bocsánat, de éppen most . . .

Erre felugrik a hős és udvariasan engedelmet kér arra, hogy felajánlhassa ő nagyságának azt a sültet, amit ő rendelt.

A hölgy szabadkozik.

— Kérem kisasszony, boldoggá tesz, ha elfogadja. Nagyon megéheztem az uton és ezért egyszerre több ételt rendeltem meg, de hát most látom önt . . .

— És elment az étvágya, ugy-e? — szóló nevetve a szép amazon.

Embertünk el van bűvölve és most már közelebb húzódik.

— Megengedi bájos kisasszony, hogy ide telepedjem az asztalához? Odaát az én helyemen rémségesen húz.

— Nem értem, igazán. Se ajtó, se ablak és még is húz?

— No igen, valami — idehuz engem az ön közelébe!

Persze, hogy erre a hölgy vidáman felkaczagott. És aztán nem is szűnt meg a nevetése, mikor az uj is-

Az emlékmű első oldalán a következő felirat áll:

1848 Október 24.

Atyja: **Lukács Simon**

Anyja: **Gál Teréz**

Testvérei:

István, Ferencz, Simon, Péter, Eleonora

valamint az itt nyugvó 700 zalatnai lakos emlékének

emeltette kegyelettel

Lukács Béla 1899-ben.

Az igazi kegyelet, mely csak az elhunytak szeretett emlékének él, emelte e követ, melynek beszentelése f. hó 11-én lesz.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürögösen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Király Miklós tordai állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a zalatnai állami polgári leányiskolához áthelyezte s egyszersmind az igazgatói teendőket megbízta. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Lányi Hermína okleveles tanítónőt a szent-gericezi, Köblös Cecília szent-gericezi állami elemi iskolai tanítónőt a magyar-igeni állami elemi népiskolához rendes tanítónővé kinevezte, illetőleg áthelyezte.

— **Hymen.** Nussbaum Róza Alvinczről és Gelb Vilmos Gyulafehérvárról f. hó 6-án tartották Alvinczen eljegyzésüket. Gratulálunk.

— **A tennis mulatságról,** mely szombaton folyt le a sétateren, előző számunkban röviden már megemlékeztünk, de az azon részt vett közönség bizonyára jó néven fogja venni, ha a kedélyes mulatságot még egyszer emlékébe idézzük. A mulatságra, minden nagyobb előkészület nélkül s mintegy rögtönözve a tennis pályát látogató társaság gyűlt egybe s örömmel szemlelték, hogy mennyi szép menyecske és lány hódol a sport kedves és az egészségre oly kiválóan hasznos ágának. A rendes társaságon kívül több külföldi mezei kedves vendég is elénkítette az összejövetelt s az itteniek örültek, hogy vendégül lathatták a szomszéd vármegye néhány tekintélyes családját. Az étel és italneműekkel magyarosan ellátott tarisznyak kedélyes vacsorát biztosítottak s hogy mindenki megelégedett és jó kedvű legyen, arról fáradszóról gondoskodott a szives háziasszony, Felszeghy Sándorné, ki a tennis pálya egy némely hiányzó tárgyának beszerzésére 22 forintot gyűjtött is ez alkalommal. A fiatalok vidám mulatozása a hajnali órákig tartotta együtt a kedélyes társaságot.

— **A jövő vasárnapi sétahangversenyre** és táncmulatságra már szétküldtetek a meghívók; aki ilyet véletlenül nem kapott és arra igényt tart, jegyezze, vagy jegyeztesse fel nevét a tűzoltó őrtanyán e célból kitett íven. A tűzoltó zenekar próbái szorgalmasan folynak, hogy jól

merős nyakra-főre kezdett udvarolni neki. A férfinak lassanként aztán annyira fejébe szállt az ital, hogy végre csókot is mert kérni.

Ó nagysága újból kaczag. Aztán pajkosan hozzáteszi:

— Talán meg fogom tenni. De van föltételem is.

— Esküszöm, bájos tündér . . .

— Igérje meg, Löre tanácsos ur, hogy el fogja tiltani a fiát a kerékpározástól! Csodálkozik ugy-e azon, hogy tudom, kicsoda? Lássá, én mindjárt felismerem egy fénykép után, amelyet Jenő fiánál láttam. De hát, hogy be is mutassam magam, özvegy Zimouyiné vagyok, akit Jenő Herkulesfürdőn eljegyzett. — Tiltsa el, kérem, a biciklizéstől, mert én nem akarok többé kerékpározni! Már pedig tanácsos uram tapasztalásból is tudja, hogy a kerékpározó férfiek, még ha valamivel „idősebbek“ is, milyen könnyen tévesztik el az utat; és végre is — nem esik az alma messze a fájától! . . .

Persze, hogy a tanácsos urnak hirtelen eszébe jutott valami sürgős dolga, amit elfelejtett. Sietett volna is el, de nem találta sehol a biciklijét. Azzal a mulatni vágyó borbély régen elszelelt — holnaputánig.

Hogy pedig addig is mi történik, annak Tóni barátunk issza meg a levét. De hát az asszonyka nem hiába volt asszony és ezért reméljük, hogy az öreg ur — mégis csak eltiltotta a fiát a biciklizéstől.

Mbr. (P-o.)

megállja helyét a neves bányász zenekar mellett s kik a próbákat esetleg figyelemmel kísérték, lehetetlen észre nem venniök a nagy haladást a most már majdnem complet zenekaron. Reméljük, hogy városunk közönsége ez alkalommal is támogatni fogja a derék testület működését ezen, a közönségre nézve nem nagy költséggel járó, de annál élvezetesebbnek ígérkező mulatságon, melyen egyidejűleg a bányász zenekar kitűnő játékát is élvezheti. Mint halljuk, Maros-Ujvárról és vidékéről is sokan készülnek át e mulatságra.

— **Nagy gyakorlatok.** A vármegye területén áthuzódó hadosztály gyakorlatok e hó 20-án veszik kezdetüket Maros-Ujvárról kiindulva és főbb vonalaiban Elekest, Pánadót, Balázsfalvát, Medgyest stb. érintve, Erzsébetvárosra végződnek szeptember 10. körül. Melleg napok elé néznek katonáink, ha nem is oly melegek elé, mint mikor a fegyvernek magva is van!

— **Sertésvész.** A vármegyénk sertésállományát annyira tönkretett sertésvész legújabb Magyar-Lapadon, Obránsán, O.-Csesztvén, Mihálczfalván lépett fel, mely községek zár alá tetettek, eiben Maros-Ujvár feloldatott a zárlat alól, miután ott a vész megszánt.

— **Csombord község szőlőiben** a filloxera jelenléte megállapítván, nevezett község területe zár alá vétetett. Mírók érdekelt felek azzal értesítettek, hogy a nagyenyedi szőlőkben csombordi munkások alkalmazásától az 1883. évi XVII. t.-cz.-ben előirt büntetés terhe alatt óvakodjanak. A városi tanácstól Nagy-Enyeden, 1899. aug. 4-én. Polgármester helyett Sándor Jenő tanácsos.

— **Vértetű.** Eddig nem volt bajunk ezzel a csunya nevű állattal, ezután lesz azzal is. Nagy-Enyeden konstalták egy gyümölcsös kertben, Temesvárról került almacemetén s habár a hatóság a legszigorubb óvintézkedést tette meg, mégis félős, hogy ezen újabb nyomoruság is a gazdaközönség nyakába szakad! Egyébiránt ez is tanulság, hogy elégedjünk meg saját jó fajtájú, magunk termelte gyümölcsseinkkel. Addig, amíg megbecsültük a magunkét s nem futottunk idegen dívat, idegen fajok után, szegényesen bár, de jól éltünk. Most aztán megvan a cifra nyomoruság. Egyébiránt szigorú gondnal elejét lehet venni ennek a legújabb bajnak, melyet a „levelész“ fajhoz tartozó apró állatkák idéznek elő az almafákon. Ahol ilyen fa akad, a meglepett ágakat le kell vágni, elégetni, a többinek kergét pedig alaposan letisztítani s bemázolni megfelelő szerekkel. Csak ne legyünk lusták, hanyagok és elnézők.

— **Gyermekek a jótékonyaság oltárára.** Több derék jó gyermek színelőadást rendezt, melyből befolyt 4 frt; ez összeget a „Szegény tanulókat segélyező egyesület“-nek küldték be, melyet szíves köszönettel nyugtázt Török Bertalan né elnök.

— **A marosujvári sósfürdőn** augusztus 6-ig az állandó fürdővendégek száma 389, az ideiglenes vendégek 901 volt. E szép szám legjobban igazolja a fürdő kiváló jó hatását. Hát ha még gr. Teleki Ádám és más birtokosok, már csak saját jól felfogott érdekében is, megfelelő áldozatkészséggel és buzgalommal fejlesztenék a fürdőt! Igazi Hall és Reichenberg lenne itt idővel.

— **Érdekes felvételt** eszközölt a napokban Horváth helybeli fényképész. Ugyanis felsőbb engedélylyel gép elé állította azon gyilkos cigány karavánt, mely a csombordi uton a szegény határpásztorokon azon embertelen vérengzést követte el, mely közönségünknek még élénk emlékében van. A kép nagyon jól sikerült és egész vadságunkban tünteti fel e félembereket s a fényképésznél megtekinthető és pár fillérért meg is szereshető.

— **A Maros titka.** Vasárnap a csombordi hidnál egy férfi-hullát fogtak ki a Marosból és a megyei kórház halottas kamrájába helyezték el. Hogy ki volt a szerencsétlenség, avagy öngyilkosság ezen áldozata, még nem derült ki.

— **Öngyilkosság.** Czintoson a napokban agyonlőtte magát Bíró István 21 éves gazdasági napszamos; hogy mi vitte a kétségbeesett lépésre, nem tudjuk, de mindenesetre szomorú jele az időknak, hogy ez a modern betegség a nép között is úgy elterjedett; pár év előtt még esemény számba ment, ami ma napság igen gyakori, t. i. az öngyilkosság; ha így haladunk, a párbajozás is jogába lép a nép körében. Ok és indok, meg kitűnő párbajsegéd akadni fog bőven.

— **A kutyák** megint veszedelmesen kezdenek szaporodni városunkban. Éjjelenként a járkálást a legtöbb utcában veszélyeztetik a kóborló kutyák; a közönség nyugalmát pedig, mely aludni vágyik, orgiáikkal a szó szoros értelmében zavarják. Erélyes rendszabályt kérünk.

— **Országos aktasejtezés.** Az igazságügyminiszter rendeletére a kir. törvényszékek és bíróságok irattáraiban kezelt büntügyi és peres iratokat ez évben

az egész országban kiselejtezik. Selejteznek minden iratesomót, ami ezelőtt 32 évvel, tehát 1867. évig került bírói elintézés alá, csak az eredeti okmányokat és végzéseket tartják tovább is őrizetben. Mielőtt a munkálatokat megkezdének, a hivatalos lapban hirdetményt tesznek közzé, amelyben mindenkit fölszólítanak, hogy az esetben, ha rája, vagy elődeire vonatkozó iratok megsemmisítését valami okból nem akarna, azt harmincz napi határidő alatt jelentse be. Ez azért is fontos, mert ugy a 48-as idők, mint a Bach-korszak ez időre esnek, amikor a politikai pártállás miatt a birtokokat egyre-másra kobozták s egyéb büntetések is napirenden voltak. A selejtező tisztviselő kezébe fontos iratok kerülnek, nagyon kell neki is vigyázni, nehogy valami olyast, ami különösen hiteles történeti dokumentum, megsemmisítsen. Annak, hogy a kiselejteztet a harminczkét év előtti időszakra rendelik, magyarázata az, hogy a jogi követelések a polgári perrendtartás értelmében ennyi idő alatt évülnek el.

— **Franciaország vagyona.** Egy most megjelent statisztikai kimutatás érdekes adatokat tár elénk Franciaország anyagi viszonyairól. Ezen kimutatás szerint Franciaország vagyona meghaladja a 235 milliárdot. Ebből a városi ingatlanokra 113, a mezeiekre 59 milliárdot lehet számítani. A börzei értékekben 49 milliárd francia, 12 milliárd pedig idegen értékekben van képviselve. A letétek és folyószámlák a bankoknál és pénzüzeteknél 7 milliárdra tehetők; a kereskedelmi tőkék 3 milliárdra; jelzálog pénzek 29 milliárdot, a magánügóságok pedig 10 milliárdot tesznek ki. A forgalomban levő pénz 6 1/2 milliárd, ebből 4 milliárd 200 millió arany, 2 milliárd 175 millió ezüst és 40 millió rézpénz, 3 milliárd 700 millió pedig bankjegy. Ezen óriási töke pedig folyton növekedik a munka által. Így hát látjuk, hogy Franciaország ellenségei, kik minden áron szeretnék a külföld előtt Franciaország anyagi helyzetét is diskreditálni, nagyon elvetették a súlykot, midőn Franciaország anyagi roullását hirdették.

— **A budapesti m. kir. állami felső (építő) ipariskolában** (VII. ker. Damjanich utca 28. sz.) a beiratások szeptember hó 1. napjától 5. napjáig lesznek. Az intézet rendes tanfolyamán a tanítás tartama 3 év. Az intézetben nyert végbizonyítvány egálabb három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad a kőműves-, a kőfaragó- vagy az ácsmesterség önálló üzésére, s szintén legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad az építőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság előtt az építőmesteri vizsgálatra való jelentkezésre. A tanulók a végbizonyítvány alapján az illetékes iparhatóság részéről munkakönyv kiadását igényelhetik. Azok a tanulók, akik valamely közép-iskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése után lépnek az intézetbe s itt a három évi tanfolyamot sikeresen elvégzik, a katonai szolgálatnál az egyéves önkéntesség kedvezményében részesülnek. A felvétel személyes jelentkezés alapján történik. Az első évfolyamra való jelentkezésnél szükséges iratok: 1. Keresztlevél, vagy születési bizonyítvány a 15 életév betöltésének igazolására. 2. A gimnázium, reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályáról szóló bizonyítványok. 3. Legalább 2 havi épít. gyakorlatról szóló s az elsőfoku iparhatóság által hitelesített bizonyítvány. 4. A testi fejlettséget és a védhímővel való másodszori beoltást igazoló, hatósági orvos által kiállított orvosi bizonyítvány. A beiratás alkalmával 3 frt felvételi vizsgadíjat, a felvételt után 2 frt beiratási díjat, 10 frt félévi tandíjat s 3 frt szertári biztosítékot kell lefizetni. Az igazgatóság szívesen ad bővebb felvilágosítást.

— **A gyulafehérvári kir. törvényszék elnöke** ez uton is figyelmezteti az illetőket, hogy f. augusztus hó 19-én árlejtést fog tartani a törvényszéknel és járásbíróknál a jövő évben szükséges könyvkötői munkákra és fűtéshez megkívántató tüzfára. Bővebben az árlejtési hirdetmény szól.

— **Sokrates.** A görög filozófiát ő fektette erkölcsi alapra. Komoly, rideg ember volt, ki az életben mindig csak a fogyatkozásokat látta s magas elveinek elfajulását. Athén utcáin szóba állott mindenkivel s mindig tanított. Kérdősködött valmiről, s rávezette az embereket, hogy rendesen nem is sejtik annak a lényegét, amiről könnyedén, meggondolás nélkül beszélnek. Beszélgetése második felében aztán rávezette az illetőt a szóban forgó dolog lényegére. Az ő tanítványa volt Plato. „Ugy állnak ők egymás mellett, — írja Ranke — mint később Krisztus és keresztelő Szent János.“ Sokrates rideg, magába zárkózott, szinte aszketikus élete sokban emlékeztet egy keresztény remetére. Valóban van benne valami aszkezis, s a földöntuli elmélyedés szelleméből. Följegyezték róla, hogy egyszer egész éven át egy helyben állva, mozdulatlanul gondolkodott. Az erkölcs kegyetlen bírója ő, elhanyagolt külsejű, torzonborz ember, mint Keresztelő János Tizián

vásznán. Mellette Platon elmélkedik, szabadon, komolyan, nem a kétségbeesés, hanem a remény geniusa lebeg körülte. Gondolatjait ihlet vezeti. Ajkán a szeretet tana. Nem az athéniakhoz beszél, hanem a világhoz. Minden szavát, minden tettét a szeretet vezeti, művészeti felfogását is. „Szeretet az, amivel a szépet felfogjuk.“ Sokrates nem a szeretet, hanem a bírálat embere. Ezért kellett meghalnia is, mert az athéni demokrata alkotmányra csipős megjegyzéseket tett. Meghalt 399-ben Kr. e. Huszonegy századdal azon esztendő előtt, melyet mi most irunk, s mely százados évfordulója a bölcs halálának, kinek tanait a világ 2000 esztendő után sem feledte el. Életét és halálát híven leírja a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 33. füzetében. A 12 kötetre tervezett nagy munkát Marczali Henrik egyet. tanár szerkeszti, s a legkiválóbb magyar szakemberek írják. A II. kötet, mely a görögök történetéről szól, Gyomlay Gyula nevével viseli homlokát. Egy kötet ára 8 frt. Egy füzeté 30 kr. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Budapest, VIII., Üllői-ut 18) és bármely hazai könyvkereskedésben.

Közgazdaság.

Szülők figyelmébe.

„Az ipar a nemzeti jólét egyik legfőbb biztosítója.“

Eljutottunk odáig, hogy, hála az égnek, ma már senki sem vonja kétségbe fenti jelmondatunk igazságát.

Az állam részéről kifejtett nagyméretű iparfejlesztési mozgalom pedig a legaklatosabb módon igazolja azt, hogy a becsülettel végzett tudatos ipari munka a nemzet életében és boldogulásában nem utolsó tényező.

Ezen mozgalom van hivatva a már úgy is foszladozni kezdő előítéletet végképen eloszlatni és meggyőzni e hazánk minden rendű és rangú lakosságát arról, hogy eredményeket szerezni és a hazát hűséggel és eredménytelenség nélkül szolgálni nemcsak az irodában vagy harcmezőn, de az iparos műhelyében s a gyárak füstös levegőjében is lehet.

Fejlesszük az ipart!

Fejlesszük nemzetünk jólétét és vagyonsodását!

Neveljünk művelt iparosokat, akik feladatuknak magaslatára emelkedvén, finomult ízléssel és szakmabeli jártassággal uttörői, előharcosai legyenek a magyar ipar felvirágoztatásának.

Adjunk művelt ifjakat az iparos pályára, mert csak a művelt lélek alkotta ipari munka veheti fel a versenyt más nemzetek már jóval fejlettebb iparával.

Adjunk jobb módú ifjakat az ipari pályára, mert csak így biztosíthatjuk nemzetünk részébe az iparban szükséges anyagi tőkét.

Felre az elavult, szegényes előítélettel, amely szerint iparosnak lenni szegény! Az az idő elmúlt. Az akkor volt, amikor még az iparos-tanoncokat — az inasokat — éveken át csak a mester egyik mindenesének, szolgájának tekintették.

A csaknem minden fontosabb iparos pályára szervezett szakiskolák által gondoskodott a magas kormány arról, hogy a műveltebb és vagyonosabb osztály is aggodalom nélkül és nyugodt lélekkel adhassa ifjait az iparos pályára, azon tudatban, hogy gyermekeik ezen iskolákban az erkölcsösség, a közműveltség és hazafiság szem előtt tartásával a választott pályára elméletileg és gyakorlatilag kiképeztetnek és komoly munkaszeretetre neveltetnek.

A szegényebb osztály tehetséges ifjainak pedig a tandíjelenedés, az ösztöndíjak és munkadíj adományozása teszi lehetővé ezen iskolákban való kiképeztetésüket.

Pártoljuk tehát ezen intézményeket, amelyekbe a magas kormány az erős és gazdag magyar iparnak magvát vetette el.

Most, midőn az ifjuság pályaválasztás előtt áll, ne kényszerítsük az ügyes kezű és ipari pályára hajlammal bíró ifjainkat a túlszűfolt középiskolákba, ne neveljünk szegény, tengődő s az iparos sorsát méltán irigylő napdijasokat azokból, akik, ha iparosokká képeztetnénk ki, magoknak biztos megélhetést, a magyar iparnak pedig fellendülést és virágzást biztosíthatnának.

Becsülünk kell a tisztességes ipart, mert az megérdemli azt.

Ne felejtjük, hogy a munka nemesít.

Most pedig felhívom a t. szülők figyelmét a zalathnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolára, melynek szervezetéből alantikban közlöm a beiratásra vonatkozó részt s egyéb tudnivalókat.

A zalathnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskola növendékei az iskola négyéves tanfolyamán kőfaragókká vagy kőcsiszolókká képeztetnek ki.

A kőfaragó ipar a faragható kővek megmunkálására, tehát sarkkövek, emlékművek, épületi munkák stb. készítésére terjeszkedik ki.

A kőcsiszoló ipar a nem faragható drága- és fél-drágakövek megmunkálását öleli fel, tehát ékszerköveket és díszműárkat készít.

Az iskolába való felvétel előjegyzés alapján történik; szóbeli vagy írásbeli jelentkezéseket elfogad az intézet igazgatósága Zalathnán augusztus hó 15-ig. Ugyancsak ezen határidőig nyújtandók be az ösztöndíj iránti kérvények is.

E felvétel eredményéről a szülők augusztus 20-ig értesítetnek.

Előjegyzés végett minden, az I. osztályba felvételt nyújtó növendék tartozik az igazgatósághoz benyújtani:

- a) keresztlevelet, illetőleg születési bizonyítványát;
- b) atyja vagy gyámja beleegyezését tartalmazó nyilatkozatot, melyben kifejezendő annak kötelezettsége is, hogy az illető a tanuló teljes tartamát bevégzi;
- c) az iskolai képzettségéről szóló bizonyítványát;
- d) az újraoltási bizonyítványt.

Rendes tanuló az lehet, ki valamely közép- vagy polgári iskola 2 osztályát, vagy az elemi iskola 6 osztályát, vagy pedig az iparostanonc-iskola 3 osztályát jó sikerrel végezte, továbbá 12. életévét betöltötte s ehhez képest kifejelett, ép testalkattal bír, amit hiteles orvosi bizonyítvánnyal kell igazolnia.

Rendkívüli növendék lehet minden iparos-segéd, vagy tanonc, ki csak egyes tantárgyakat kíván hallgatni.

Az első évfolyamba belépő annak idején jelentkezett, valamint az ismétlésre utasított növendékek beiratása szeptember 1—3. napjain eszközöltetik, ugyan-ezen napok delutánjain tartatnak a javító s felvételi vizsgálatok.

Szeptember hó 4-én van az iskola megnyitása s ekkor veszi kezdetét az osztályrendezés és az előadás minden évfolyamon; ekkorra tartozik minden növendék magát az előírt formájú és színu munkaruhával ellátni. Általános jeles vagy jó bizonyítvánnyal rendelkező vidéki szegénysorsú növendékek esetleg ösztöndíjban is részesülhetnek s ez iránti folyamodványaikat szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz czimezve az igazgatóságnál kell benyújtaniok.

Beiratási és tandíj az intézetnél ez idő szerint nincsen. Műhelyi biztosíték fejében azonban minden növendék 3 forintot tartozik a beiratkozásnál letenni, mely összeget csakis eltávozáskor, vagyis a negyedik év végével kap vissza, addig, pedig ha károkat követne el, azoknak értéke ezen összegből vonatik le, de mindannyiszor tartozik azt ismét 3 forintra kipótolni.

Tájékoztul megemlítem még, hogy az intézettel kapcsolatos internatusban havi 11 forintért kapható teljes ellátás, míg egyes magánházaknál 15—20 forint havi díjért.

Az iskolára vonatkozó mindennemű felvilágosítással és a szervezeti szabállyal készséggel szolgál az igazgatóság.

Zalathna, 1899. július hó.

Csánky József
szak.-isk. igazgató.

Tapasztalatok a gabonatermelés terén.

Kultúrnövényeink között általánosságban a gabonafélék, mint legigénytelenebb növények ismeretesekek; ezen növény azután a legtöbb gazdát arra indítja, hogy a gabonafélék termelése körül követendő eljárásról mit sem törődik s tisztán a természetre bizzaannak sorsát. Mi sem természetesebb, mint hogy az a gazda, aki ezen eljárást követi, rengő arany kalászok helyett értéktelen gyomokat s ocsut arat. A gabonát termelő gazdának tehát feladatát képezze az, hogy ismerje mindama tényezőket, melyek a termés eredményére befolyást gyakorolnak. E tényekről hosszú tapasztalatok után a következőkben számolhatok: Termeljünk olyan variétást, mely egyéb jó tulajdonságain kívül korán ér, mert minél korábbi a gabona, annál kevésbé vagyunk annak kitéve, hogy a gabona szorult szemű legyen. A termésre jóminőségű talajt használjunk, mert az érés idejére ez is befolyást gyakorol. A túlkötött agyagtalajok úgy mennyiség, mint minőség tekintetében rosszabb termést adnak, mint a középkötöttségűek, miért azok javításáról kell gondoskodnunk. E javítás állhat az alagsóvezésben és a meszezésben. Alagsóvezés által a talaj fölösleges vízmennyiségét eltávolítván, a talajt légátjárhatóbbá, melegebbé s termőképesebbé tehetjük, a meszezés pedig a talaj porhanyóságát s tevékenységét mozditja elő s mindezen hatások a korábbi érésben s ezzel a szebb és jobb termésben nyilvánulnak.

Óvatosak legyünk a szántás véghezviteli módjánál s különösen annak mélységénél, mert tapasztalatból tudom, hogy a műveléssel az érést késleltetem. Nem akarom azonban ezzel azt állítani, hogy a mély művelés a gabonatermelésnél határozottan mellőzendő, sőt ellen-

kezőleg van rá eset, midőn a mély műveléssel jobb eredményt érhetünk el, így például kötöttebb, nedvesebb talajokon, amennyiben ezeknél a mély műveléssel a talaj fizikai tulajdonságát javítjuk.

A trágyázás kérdése szintén fontos. Friss trágyában csak kivételesen, nagyon sovány földbe vetünk gabonát, mert az istállótrágya organikus nitrogénje az érést késlelteti; ellenben a nitrogénműtrágyák nem oly ártalmasak s különösen akkor, ha egyéb tápanyagok is bőven vannak a talajban. A foszfortrágya a legnagyobb figyelmet érdemel a műtrágyák között, mert nemcsak az érést mozditja elő, hanem a termés mennyiségét is emeli s ezért különösen oly földeken, hol istállótrágyát használhatunk, ajánlatos annak alkalmazása az istállótrágya hibáinak ellensúlyozására.

Czukorrépa-termelésünk hibái.

Sajátságos jelenséggel találkozunk mezőgazdánk körében a czukorrépa-termelés terén. Míg ugyanis éveken ezelőtt szerencsésnek vallhatta magát az, ki valamely czukorgyárral szerződéses viszonyba léphetett a répa termelése, illetve szállítása iránt, addig ma csaknem megfordítva áll a dolog, örül a gyáros, ha termelőre talál, s ha kap is egyet, a következő évben már csak erős kapacitálásokkal sikerül a gazdát rávenni, hogy a termelést folytassa. Gazdáink azt mondják, nem érdemes a termeléssel bajlódni, mert nem fizeti ki magát. Keveset terem, drága a munkálás, sokba kerül a kiszedés, sok bajjal jár a gyárba való fuvarozás, rosszul váltja be a gyár. Ezek azon panaszok, melyektől gazdáink nem tágtanak. Nézzük csak, igaz-e ez? Ha keveset terem a répa, annak egyedüli oka maga a gazda. Legyen a gazda kissé körültekintőbb, járjon el a termelés terén okosabban, lesz akkor aratás bőven. Az első hibát azzal követik el a termelők, hogy nem adnak a répának megfelelő talajt; már pedig alig találunk oly növényt, mely a talaj iránti követeléseiben oly nagy igényeket támasztana, mint a czukorrépa. Kiterjed ezen igénye nemcsak fizikai tulajdonságaira, hanem tápanyag-gazdagságára is, s megfelelő akkor lesz, ha mélyrétegű, televényes, mesztartalmu olyan vályogtalaj, mely tápanyagokban hiányt nem szenved. Ez utóbbi feltétel sikeres megoldása a legnagyobb nehézségbe ütközik, mert ismeretes azon káros hatás, melyet az istállótrágya a czukorrépa minőségére gyakorol. Ha közvetlenül a czukorrépa alá használjuk az istállótrágyát, javul ugyan a termés mennyisége, de a minőség rovására, ha pedig elhagyjuk a trágyázást, nagyon csekély lesz a termés eredménye.

A bajon úgy kell tehát segíteni, hogy a czukorrépa előveteményei alá használjunk istállótrágyát, közvetlenül a czukorrépa alá pedig szuperfoszfátot, tavasszal elszórva, röviddel a vetés előtt. A talajt illetőleg még azon hibával találkozunk, hogy annak megművelésére nem nagy gondot fordítanak. Tudvalevő, hogy a czukorrépa mély gyökérrétegű; olyannal, mely néha egy-két méter mélységre is lehatol és innét veszi a fejlődéséhez szükséges tápanyagot. A talaj megművelésénél okvetlenül arra kell tehát ügyelni, hogy az ne csak a felsőbb rétegekre terjedjen ki, hanem az alsókra is, miután a gyakorlat eléggé igazolja azt, hogy mélyen művelt talajban jobban diszlik a répa, mint sekélyen műveltben. Szabályul kell venni azt, hogy öszszel a talaj mély művelése sohase maradjon el. Egy másik hiba a termelés terén az, hogy vetőmagul idegen magot használunk s nem hazait, nem olyant, mely nálunk már meghonosodott. Bármily jónak hirdetett is valamely idegen répamag, az jó tulajdonságait sohases képes érvényre juttatni. A czukorrépa-termelő gazdának tehát magának kellene a magot előállítani és pedig nemcsak az alak szerinti kiválogatás, hanem a czukortartalom vizsgálati eredménye alapján.

A termelők azon panasza, hogy a czukorrépa megmunkálása drága, kétségét nem szenvedhet oly vidéken, hol napszámerő nincs.

De elvégre e bajon is segíthetünk a munkások telepítése által. Végül azon ellenvetés, hogy gyáraink rosszul váltják be a répát, véleményünk szerint szintén nem állhat meg, mert a mai adóztatások mellett a gyárosok többet nem adhatnak. Vegyék figyelembe a termelők a termelésre vonatkozólag fent írottakat s meg fognak győződni arról, hogy a termés-eredmény javulni fog, ha pedig az javul, úgy jövedelmünk is kétségen kívül emelkedni fog.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

739—1899. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, Pópa Kuliczának özv. Barb Pavelné, ugys mint kiskoru Barb Veronika, Tyrfor gyámja és Barb Tyrilla elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 171 frt tőke, ennek 1897. december 11-ik napjától járó 5% kamatai, 9 frt 25 kr már megállapított, valamint jelenlegi 8 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedőknek a gáldtói I. R. 180. sz. tjkvben A + 1-10. r. sz. 2. rész jutalék ingatlanokra és ezen ingatlanokra Barb Pavelné javára bekebelezett 1/4 életfogytiglani hasznélvezeti jogra 851 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1899. évi szeptember hó 9-ik napján d. e. 10 órakor Gáldtói községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre váltva után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamattal együtt, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál és Gáldtói község elöljáróságánál tekintethetők meg.

Az elrendelt árverés a fentirt tjkvben feljegyeztetni, végre az árverési hirdetmény törvényesabta módon közzéletetni rendeltetik.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság. Nagy-Enyeden, 1899. február 28-án.

A kir. járásbíró hivatalos távollétében

Vincenti,
kir. albiró.

1889 1—1

Sz. 37—899.

Pályázati hirdetmény.

Az abrudbánya-verespataki nehezék-pénzalap választmánya elhalálozás következtében megüresedett abrudbányai főorvosi és lemondás következtében megüresedett verespataki alorvosi állásra pályázatot hirdet,

Az abrudbányai főorvosi állással 750 frt fizetés, 120 frt lótarás, 100 frt szálláspénz és 200 frt drágasági pótlék;

a verespataki alorvosi állással 550 frt fizetés, 120 frt lótarás, 60 frt szálláspénz és 200 frt drágasági pótlék van összekötve.

Mindkét állás nyugdíjhoz van kötve.

A pályázati határidő: 1899. évi augusztus hó 28-ik napja.

A pályázni kívánók felhivatnak a határidőig pályázati kérésüket, orvostudori, szolgálati és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve, a választmány elnökségének annál is inkább beadni, mivel az elkészen beérkezettek tekintetbe nem vétetnek. Abrudbányán, 1899. augusztus hó 3-án.

Jánky Kálmán,
h. jegyző.

1890 1—3

Képes Ferencz,
h. elnök.

Sz. 6004—1899.

Pályázati hirdetmény.

A ponori körjegyzői állomás elhalálozás folytán üresedésbe jöven, ezen állomás szabályszerű betöltésére pályázatot hirdetek.

Ezen körjegyzőség Ponor székhelyvel Ponor, Remete és Kisgyógyptak községekből áll.

Évi rendes fizetés 480 frt, lakás-, irodabér és más mellékjuttatások 128 frt.

A választás 1899. évi augusztus hó 30-án reggel 9 órakor fog Ponorban a községi irodában megtartatni.

A szabályszerűen felszerelt pályázati kérések 1899. augusztus hó 27-én este 6 óráig alólírott-hoz benyújtandók.

Nagy-Enyeden, 1899. augusztus hó 3-án:

Szász József,
főszolgabíró.

1887 2—2

Magas jutalékban

részestülnek megbízható szolid ügyönök, kik törvénytörően megengedett sor-jegyeknek részletfizetésre való eladásával egy nagy pénzütezt (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Mercator” címen: **Eckstein Bernát** hirdetési irodájába Budapest, V., Fűrdő-utca 4. intézendők.

1888 4—10

Ikt. 2299.

1899. tkvi.

Hirdetmény.

A balázsfalvi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a **kisküküllővölgyi helyiérdekű vasut** számára az alább megnevezett határban **kisajátított** területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnap tüzetik ki, ugymint: Balázsfalva községre nézve **1899. évi szeptember hó 6-án reggeli 9 óra Küküllőszög állomáson.**

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett előterjesztés, ugy a feljegyzett szolgálmatok s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határban a kisküküllővölgyi helyiérdekű vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármely cím alatt igényt tartanak, ezeket **1899. év szeptember hó 21-éig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területekről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Balázsfalván, 1899. évi július 31-én.

Enyedy Lajos,
kir. ítélőtáblai bíró.

1885 2—3

Első erdélyi kávé-szétküldési raktár!

KÁVÉ

5 kilós zsákokban bérmentve. Árjegyzék.

	frt	kr
1 kiló Santos válogatott	1	20
1 kiló Jamaikai jóízű erőteljes	1	36
1 kiló Guatemala finom igen ajánlató	1	54
1 kiló Portorico középszerű finom	1	68
1 kiló Portorico legfin erős nagyszemű	1	86
1 kiló Ceylon finom	1	76
1 kiló Ceylon nagyszemű igen finom	1	98
1 kiló Cuba nagyszemű legfinomabb	2	08
1 kiló Aranyjáva zamatos	1	96
1 kiló Moea valódi arabiai	1	98
1 kiló Gyöngy finom minőség	1	86
1 kiló Gyöngy nagyszemű kiváló min.	2	16

Postán utánvétellel vagy a pénz előleges beküldésével küld

PAPP LÁSZLÓ

Kölozsvárt, Theologia-épület. Telefon 212.

Egy öt kilós szállítmány összeállítható többféle kávéfajokból is. 1869 7—10

A szépség

emelésére és fenntartására legkitünőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsirmentes készítmény a

Margit-Crème.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet szeptőt, májfoltot, pörsenést, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és himlőhelyeket, megkoros egyéneknek is úde, bájos arczint kölesönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arczon levő ránczokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Crème. Ha az arcot naponként Margit Crémével masszírozuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arczisztatlanságok tűnnek el, hanem a ránczok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyek öregség, gondok, betegség stb. okoztak.

Ovszer a nap és szél befolyása ellen. Nappal is használható. **Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.**

Margit hölgypor 60 kr. Margit szappan 35 kr.

Margi fogpép (Zahupasta) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ősz hajnak eredeti színét adja vissza, 1 frt.

Hajszőkítő, bármily haját aranyzókere fest, 50 kr és 1 frt.

Tanochinin pomade, legjobb hajapoló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvári **Bohus bajuszpedrő** dőlczeg, szép bajusz nevelésére, 25 és 35 kr.

FÖLDES KELEMEN

Arad, Deák Ferencz-utca 12.

Bel- és külhoni gyógyszerészi és higienikus különlegességek, kötszerek, toilette-czikkék raktára.

4—10 1854. Telefon 111. szám.

Raktár minden gyógyszerértárban.

3 frton felüli rendelvények bérmentve küldetnek.

Óvakodjunk a hamisításoktól és utánzásoktól.

Az előpataki ásványos gyógyviz

a világ legelső égvényes vasas vizének ismertetett el. **Szénsav- és vastartalomra fölülmulja az eddig ismert összes vasas vizeket,** nem vévén ki Pyrmont, Spaa és Schwalbachot is.

A vasas vizek közül az által tűnik ki, hogy **hajtó-sókat** tartalmaz és **szén-savas natronra** nézve **felülmulja az összes említett vizeket,** mi által világhírű a **gyomor jótékony hatására.**

Gyógyító hatása az előpataki ásványos gyógyviznek kitünően bevált: a **gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgöres, gyomorégésben, máj- és lépdagatokban, sárgaságban, epekövekben,** egyáltalában gyermekeknel a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és mésztartalmánál fogva meglepően elősegíti

Az előpataki ásványvizeket nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van.

Kapható minden jelesebb fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár Nagy-Enyed, Gyulafehérvár, M.-Ujvár, Tövis és ezek vidékére:

SCHÖNBERGER MÓR urnál

Nagy-Enyeden, Magyar-utca 52. sz.

20—76 1823